

КНИГИ, БИБЛИОТЕКИ И ПЕЧАТИ : ПО СЛЕДИТЕ НА КНИЖОВНИТЕ КОЛЕКЦИИ НА БЪЛГАРСКИТЕ КАТОЛИЧЕСКИ ОРДЕНИ (1878-1944)

Габриела Ангелова

УниБИТ, НБКМ

BOOKS, LIBRARIES, AND SEALS: A STUDY OF THE BOOK COLLECTIONS OF THE BULGARIAN CATHOLIC ORDERS (1878–1944)

Gabriela Angelova

ULSIT, NLCM

XXIV Национална научна конференция с международно участие „Библиотеки – четене – комуникации“ на тема: „Съхраняване, опазване, дигитализиране и популяризиране на движимото културно наследство“ Велико

Търново, 13-14 ноември 2025 г.

Тема и обхват на изследването

Обект на изследване: Печатите на католическите ордени в България (1878–1944)

Цел: Разкриване на произхода и движението на католическите книжовни колекции посредством останените в книгите печати

Изследвани фондове:

Регионална библиотека „Захарий Княжески“ – Стара Загора

Библиотеката на Отците Успенци при храм „Възнесение Господно“ – Пловдив

Микроисторията на книгата и нейният научен потенциал

КНИГА

ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПРОИЗХОД И ПРИТЕЖАТЕЛИ

КАРТА НА ДВИЖЕНИЕТО НА КНИГАТА

РЕКОНСТРУКЦИЯ

на:

Библиотеки → Исторически контекст → Културна памет

Реалии на произхода на книгата

Категория	Какво включва	Принос
Материално (физически белези)	Печати, екслибриси, приписки, автографи	Доказателства за притежание и движение на книгата
Социално (циркулация)	Къде и от кого е използвана, кой я е дарил или пренесъл	Разкрива мрежи на интелектуален обмен
Институционално (памет)	Как и къде е съхранена; библиотечни практики	Показва процеси на централизация, репресия, наследяване

За трудния път на католическите библиотеки

- **Причини за ограничено изследване и загуби**
- Религиозни и социални фактори – потискане на католическата доктрина от страна на православно ориентираните религиозни институции, общество и държавни политики
- Непълно представяне в националната библиография (Освобождение – средата на ХХ в.)
- **Исторически сътресения**
- Войни и преселения
- Загуба на имущество и на фондове на католически ордени със седалища извън България
- **Възстановяване и стабилизиране**
- Начало на ХХ век: училища, колежи, издателска дейност
- Частично възстановяване на библиотечни сбирки
- **Най-сериозен удар**
- След Втората световна война и деветосептемврийския преврат
- Политически репресии и Закон за изповеданията (1949)
- Съдебни процеси и разпръсване на фондове

Книги, библиотеки и печати – фрагменти от миналото

- Теренно изследване: Отците Успенци и Регионална библиотека „Захарий Княжески“

- Открити печати: лични имена, училища, колежи, лицей, гербове на ордени

- Периодизация чрез година и място, понякога повече от един вариант на печата

Френски колеж „Св. Августин“ в Пловдив

Френски колеж „Св. Михаил“ във Варна

Михаил Петков, епископ Хевронски

Библиотека на Отците Пасионисти от ордена „Св. Павел от кръста“, Русе.

Личен печат на русенския търговец и икономист, Аврам Афталион.

Печат на Братята Успенци в Ямбол.

Книгите и печатите като отражение на промените

Печат на библиотеката на
Училището за държавни
служители в Истанбул.

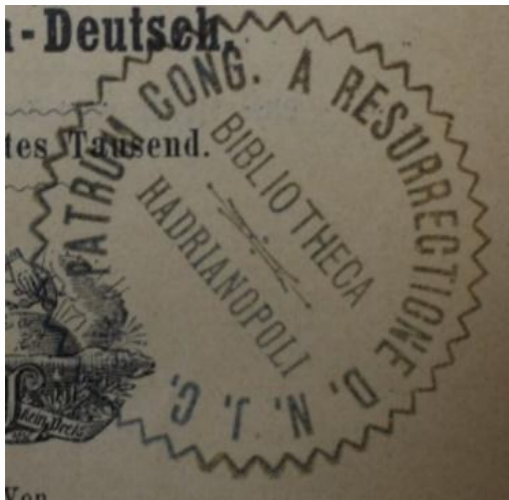
Печат на Братята
Възкресенци, стар правопис.

Печат на Братята
Възкресенци, латински език.

Книжар Атанас Мърдев,
Одрин.

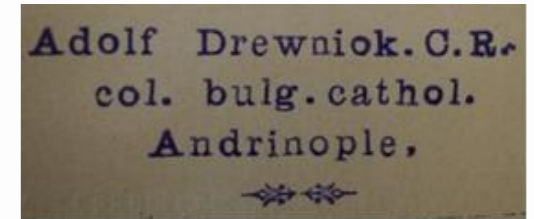
Patrum Cong. a resurrectione D.
N. J. C. – Bibliotheca –
Hadrianopoli.

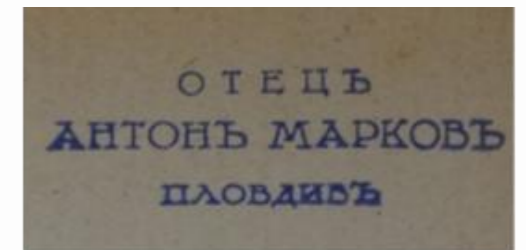
Библиотеката на Обществото
на Отците Възкресенци в
Стара Загора.

Печат на Одринската българо-
католическа гимназия, Одрин.

Личен печат, Адолф
Древнюк, Одрин.

Личен печат, От. Антон
Марков.

Съвременни подходи и решения

Докладът акцентира на потенциала на микроисторично фокусираните изследвания по отношение на произхода на книгите, тъй като наличният брой печати не позволява пълен преглед и реконструкция на фондовете. Значимият напредък в тази насока изисква систематични проучвания и нови подходи при каталогизиране на книгите, чиято ценност често се проявява посредством допълнително вложените от притежателите елементи, а не само чрез тираж, период или по-разпознаваем автограф. Теренните изследвания показват, че католическите колекции са едновременно кумулативни и непостоянни, под влиянието на политически, социални и културни процеси. Печатите върху изданията разкриват активен обмен между частни и институционални колекции, като някои институционални книги впоследствие попадат в частни фондове. Днес голяма част от тях са разпръснати между различни институции, което затруднява систематичното им изследване и подчертава нуждата от целенасочени подходи за опазване и изучаване на католическото книжовно наследство.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО

гл. ас. д-р Габриела Ангелова

g.angelova@unibit.bg

Тази публикация е реализирана по проект „Печатната българо-католическа книжнина в системата на българското книгоиздаване (1878–1944)“ с Договор № КП-06-М80/1 от 07.12.2023, финансиран от Фонд „Научни изследвания“, с ръководител гл. ас. д-р Габриела Петрова Ангелова.

ФОНД
НАУЧНИ
ИЗСЛЕДВАНИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА